

УДК 636.7:619:616.988.5:619:636.09

© 2011

Петренко А. А., аспірант,
Коне М. С., кандидат ветеринарних наук
Полтавська державна аграрна академія*

*Цибулько О. О., лікар ветеринарної медицини
ТОВ "Ветсервіс", м. Полтава*

ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ДАНІ ПАРВОВІРУСНОГО ЕНТЕРИТУ СОБАК ТА ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ СХЕМ ЛІКУВАННЯ В ТОВ "ВЕТСЕРВІС" м. ПОЛТАВА

Рецензент – доктор ветеринарних наук М. В. Скрипка

Вивчені породна й вікова чутливість, сезонність виникнення та динаміка прояву парвовірусного ентериту собак в умовах ветеринарних клінік ТОВ "Ветсервіс" м. Полтава. При парвовірусному ентериті собак нами розроблена й запропонована нова схема лікування, котра є значно ефективнішою за загальноприйнятну базову методику. Обґрунтована важливість використання хіміотерапевтичних засобів на окремих стадіях розвитку інфекційного процесу. Виявлені вікові групи собак, які краще піддаються лікуванню. Встановлено, що ензоотія парвовірусного ентериту частіше проявляється у весняно-літній період, більші схильні до зараження собаки породи німецька вівчарка.

Ключові слова: парвовірусний ентерит, собаки, клініка, лікування, схема.

Постановка проблеми. Парвовірусний ентерит собак – гостре, контагіозне, інфекційне захворювання, що супроводжується блювотою з домішками жовчі й проносом, зневодненням організму, швидкою загибеллю [1, 3, 4].

Парвовірусний ентерит на сьогодні лишається одним із найпоширеніших інфекційних захворювань собак, що призводить до значних економічних та моральних втрат. Загальні економічні збитки від парвовірозу складаються з затрат від загибелі й вибраковки тварин у службовому собаківництві та витрат на проведення профілактичних, протиензоотичних і лікувальних заходів [2, 5].

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми. Аналізуючи дані журналів реєстрації хворих тварин у ветеринарних клініках ТОВ "Ветсервіс" за 2008–2010 роки, можна зробити висновок, що м. Полтава є неблагополучним щодо парвовірусного ентериту собак.

Діагностика захворювання, в основному, проводиться на підставі епізотологічних даних,

клінічних ознак і результатів лабораторних досліджень [6–8].

У літературних джерелах зустрічається декілька схем лікування парвовірусного ентериту в собак, кожна з яких спрямована на різні патогенетичні процеси. В зв'язку з тим, що хвороба набула широкого розповсюдження, виникає необхідність у розробці й застосуванні ефективних схем лікування.

Мета і завдання досліджень – вивчити епізотологічні дані парвовірусного ентериту собак в умовах м. Полтава й розробити нову ефективну схему лікування хворих тварин.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводилися в період 2008–2010 років на базі ветеринарних клінік ТОВ "Ветсервіс" м. Полтава.

У процесі вивчення парвовірусного ентериту собак використовували епізотологічний, клінічний і статистичний методи.

Під час проведення епізотологічних досліджень зокрема з'ясували: умови годівлі, утримання й контакти тварин до виникнення та у період захворювання, наявність інших інфекційних і неінфекційних хвороб у тварин, з якими відбулися контакти, тривалість і динаміку розвитку хвороби.

Для визначення ефективності різних схем лікування парвовірозу нами було сформовано дві групи клінічно хворих цуценят різних порід, віком 2–8 місяців, по 15 голів у кожній. Для дослідження особливостей клінічного прояву захворювання в різні вікові періоди кожну з груп, у свою чергу, ділили на три вікові підгрупи:

- перша підгрупа – 5 собак віком від 2-х до 4-х місяців;
- друга підгрупа – 5 собак віком від 4-х до 6-ти місяців;
- третя підгрупа – 5 собак віком від 6-ти до 8-ми місяців.

*Керівник – доктор ветеринарних наук, професор Ю. О. Приходько

Перша група (дослідна) лікувалася за нашою схемою, а друга (контрольна) за загальноприйнятою методикою.

Лікування собак із застосуванням базової схеми ґрунтувалося на застосуванні дієти, антибіотикотерапії й регідратації організму. Проводячи лікування собак із використанням дослідної схеми, основну увагу ми звертали на регідратацію, стимуляцію імунітету, дотримання голодної дієти. З цією метою застосовували біологічні й фармакологічні речовини (колоїдні й кристало-подібні розчини, імуностимулятори, антибіотики та ін.) згідно з рекомендаціями і настановою по їх застосуванню.

Для поповнення втраченої рідини проводили крапельну інфузію сольових і декстранових розчинів. Використовували розчин Рінгера, фізіологічний розчин натрію хлориду, реополіглюкін, 5 % розчин глюкози – внутрішньовенно щодня, три дні поспіль (за тяжкого перебігу парвовірозу краплинну інфузію проводили двічі на добу).

Із метою усунення блювоти й регуляції моторики кишечника вводили церукал у дозі 1,0–2,0 см³ внутрішньовенно, до припинення блювання. Для підвищення опірності організму й поліпшення процесів обміну речовин застосовували катозал у дозі 1,0–1,5 см³ внутрішньовенно раз на добу, щодня, до одужання. Крім того вводили 5 % розчин аскорбінової кислоти в дозі 0,5–1,0 см³ внутрішньовенно, протягом 3–5 діб.

Внутрішньом'язево вводили полівалентну сироватку "Гіскан-5" проти чуми м'ясоїдних, парвовірусного, коронавірусного ентеритів та аде-новірусних інфекцій собак (згідно із настановою по застосуванню) два дні поспіль.

Для попередження кров'яного проносу (або у разі його наявності) ми використовували етамзілат у дозі 0,5–1,0 см³ внутрішньом'язево, до припинення кровотечі.

Протягом лікування хворим тваринам застосовували очисну клізму з відварів трави ромашки й кори дуба, 3–4 рази на добу в перші три дні захворювання, паралельно призначали голодну дієту.

Результати досліджень. Для оцінки епізоотичної ситуації з парвовірусного ентериту собак у м. Полтава ми аналізували дані ветеринарної звітності щодо захворюваності собак у ветеринарних клініках ТОВ "Ветсервіс".

Результати аналізу породної сприйнятливості парвовірусного ентериту собак представлені в таблиці 1.

Із отриманих даних встановлено, що частіше парвовірусний ентерит у м. Полтава реєструється з-поміж таких порід, як німецька вівчарка (26,92 % від загальної кількості захворілих тварин).

Дані про вікову динаміку парвовірусного ентериту собак наведені в таблиці 2.

1. Породна сприйнятливість собак до парвовірусного ентериту у ветеринарних клініках ТОВ "Ветсервіс" за 2008–2010 роки

Порода	Захворіло	
	тварин	%
Доберман пінчер	5	3,84
Німецька вівчарка	35	26,92
Ротвейлер	23	17,70
Середньо-азійська вівчарка	17	13,08
Спаніель	11	8,46
Боксер	9	6,92
Безпородні	30	23,08
Усього	130	100,0

2. Вікова сприйнятливість собак до парвовірусного ентериту за 2008–2010 роки

Вік собак	Захворіло	
	тварин	%
До 2-х місяців	0	0
Із 2-х до 4-х місяців	66	50,77
Із 4-х до 6-ти місяців	38	29,23
Із 6-ти місяців до 1 року	22	16,92
Старше 1 року	4	3,08
Усього	130	100,0

3. Сезонність прояву парвовірусного ентериту собак

Місяць	Захворіло	
	тварин	%
Січень	1	0,77
Лютий	3	2,31
Березень	8	6,15
Квітень	20	15,38
Травень	25	19,23
Червень	17	13,08
Липень	21	16,15
Серпень	18	13,85
Вересень	9	6,92
Жовтень	5	3,85
Листопад	2	1,54
Грудень	1	0,77
Усього	130	100,0

4. Порівняльна оцінка терапевтичних схем лікування парвовірусного ентериту собак

Група тварин	Вік тварин, міс.	Кількість тварин	Терапевтична схема									
			базова					дослідна				
			перебіг діб	загинуло		одужало		перебіг діб	загинуло		одужало	
				тварин	%	тварин	%		тварин	%	тварин	%
1	2-4	5	9±0,9	5	100,0	0	0	5,5±0,8	1	20,0	4	80,0
2	4-6	5	8±0,7	3	60,0	2	40,0	4,5±0,9	0	0	5	100,0
3	6-8	5	7±1,2	2	40,0	3	60,0	3,5±1,1	0	0	5	100,0

Як видно з даних таблиці 2, частіше на парвовірусний ентерит хворіють собаки у віці від двох до чотирьох місяців (50,77 %). Також слід звернути увагу на те, що цуценята віком до двох місяців не хворіють, що, на нашу думку, пов'язано з високим рівнем колострального імунітету, який формується за рахунок молозива матері.

Результати вивчення сезонності парвовірусного ентериту представлені в таблиці 3.

Аналізуючи дані таблиці 3, видно, що для парвовірусного ентериту характерна сезонність перебігу. Частіше дане захворювання реєструється навесні та влітку (відповідно, близько 19,23 % та 16,15 % випадків захворювання).

Для порівняльної оцінки ефективності схем лікування використовували дві групи тварин (контрольна і дослідна). У контрольній групі ми застосовували базову схему лікування, у дослідній – схему, запропоновану нами. Результати лікування наведені в таблиці 4.

Отримані результати свідчать, що запропонована нами схема лікування парвовірусного ентериту собак ефективніша від базової методики,

збереженість тварин значно вища, період виражених клінічних ознак коротший.

Висновки:

1. Парвовірусним ентеритом хворіють собаки різних порід, проте частіше дане захворювання реєструється серед німецьких вівчарок (26,92 % випадків).

2. Парвовірусний ентерит реєструється у собак різного віку, однак більш схильні до зараження тварини віком від двох до чотирьох місяців (50,77 % випадків).

3. Ензоотія парвовірусного ентериту має виражену сезонність (частіше проявляється у весняно-літній період року).

4. Розроблена нами схема лікування парвовірусного ентериту собак є більш ефективною в порівнянні з базовою методикою. При цьому тривалість лікування цуценят 2-4-місячного віку склала 5,5 ± 0,8 діб; 4-6-місячного віку – 4,5±0,9 діб; 6-8-місячного віку – 3,5±1,1 діб, на відміну від контрольних груп, відповідно, 9±0,9 діб, 8±0,7 та 7±1,2 діб.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Астраханцев В. И. Болезни собак / В. И. Астраханцев, Е. П. Данилов, В. А. Панков [и др.]. – М.: Колос, 1988. – 327с.
2. Головаха В. І. Застосування регідраційної терапії при чумі та парвовірусному ентериті собак / Головаха В. І., Корнієнко В. С. // Зб. матеріалів IV міжнародної наук.-практ. конф. “Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин”. – Б. Церква, 1999. – С. 60–62.
3. Головка А. М. Застосування ентеросорбентів у схемах комплексної терапії собак, хворих на гастроентерити / А. М. Головка, В. О. Ушаков, М. С. Романко // Збірник матеріалів III міжнар. наук.-практ. конф. “Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин”, Одеса, 1998. – С. 15–18.
4. Лукьяновский В. А. Болезни собак / В. А. Лукьяновский, Ю. И. Филипов, Н. А. Максимов. – М.: Росагропромиздат, 1998. – 434 с.
5. Максимов Н. А. Лечение собак при парвовирусном энтерите / Н. А. Максимов // Ветеринария. – 1989. – №5. – С. 72–73.
6. Ниманд Х. Болезни собак / Ниманд Х., Сутер П. – М.: Аквариум ЛТД, 2001. – 785 с.
7. Поллок Р. В. Парвовирус собак / Поллок Р. В., Койн М. Дж. // Focus Waltham, 1993. – №2. – С. 7–8.
8. Симонович В. Н. Парвовирусный энтерит собак / Симонович В. Н., Бондаренко В. В. // Ветеринария, 1991. – №12. – С. 65–66.